

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

Nr. 23 23. märtsil 1938 VI aastakäik

LAIAST MAAILMAST

KUI DAAMASSIDE SURVED

VARISES NIAGARA SILD

■ KUULUS SILD NIAGARA JUGADE JUURES

■ LOODUSJÕUDUDE KOHUTAV VÕIM

Nagu varem teatatud, langes maailmakuulus vaatlussild Niagara joal sisse haruldaset tugeva jäärõhumise tõttu, mille taolist pole nähtud neljakümne aasta kestel.

Enam kui kümnetuhat isikut jälgis inseneride katseid, kes oma elu hädadohtu pannes püüdsid asjatult päästa silda. Lennukid laskusid ohtlikult madalale, et võimalikult lähedalt pildistada silla kokkuvarisemist enam kui saja jala paksuste jääkamakate all.

Sild, millelt enam kui miljon turisti on silmitsenud kuulsat Niagara

juga, ehitati 1898. Silla ehitamine maksis 60.000 naela (1,1 milj. krooni), ja ta kaalus 2600 tonni. Arvatakse, et uue silla ehitamine Niagarale kestaks vähemalt aasta.

Keegi Kanada hotelli omanik, kes elab Niagarast 400 jala kaugusel, jutustab sündmusest järgmist: „Olin enam kui kümnetuhande päältvaataja hulgas, kes vaatsid silda joa poolt küljest. Paljud neist olid seisnud siin juba koidikust saadik. Silmale avanes hirmuäratav vaade. Jää oli kuhjunud suurtesse virnadesse, ulatudes peagu sillani, mis asub 165 jala kõrgusel veepinnast. Jää rõhumine suurenes järjest, ja me nägime silda aegajalt liikuvat ja kõikuvat hirmsa surve all. Kella nelja ajal

langes sild kohutava mürinaga sisse ja vajus alla kärestikku.

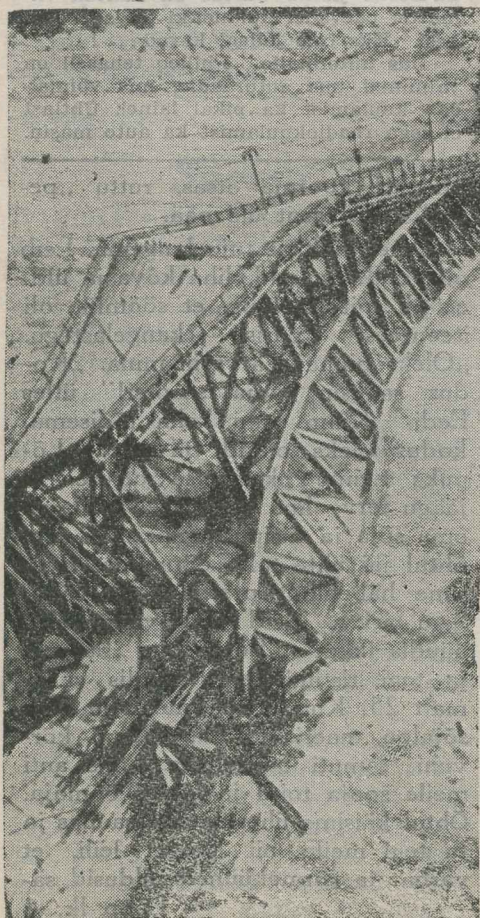
Näis, et ühendriikide- ja kanadapoolne ehitus andsid järele täpselt ühel ajal, ja nüüd lamavad silla rusud jää, umbes 50 jalga kaldast eemal.

Kuna politsei piiras silla sisse, ja lähenemine sillale oli keelatud juba eelmise päeva hommikust saadik, ei juhtunud inimestega ühtki õnnetust. Insenerid laskusid kõitega silla alla püüdsid suurte palkidega kindlustada silla nõrkema lõonud tugesid. Kuid see töö kästi varsti katkestada. Siin ei saanud enam midagi päästa, ja silla varisemine osutus vaid ajaküsimuseks. Jää kuhjumine kestis endiselt edasi, ja kestab veel nüüdki, pääle silla purunemist, keskides kärestiku kohal viie kilomeetri ulatuses 70 kuni 100 jala kõrguseni.

Järg lk. 3

Vasakul ülevaade terrassillast Niagaral, mis ühendas Ühendriigid Kanadaga. 30 m kõrgused jääpangad murdsid vägevad terrassambad nagu tuletikud, kuni sild hiiglaraginal kokku vajus.

Meil on juba talv ja suusalõbud läbi...
Pildidel
EESKUJULIK KRISTIAANIA PÖÖRE
(vt. „Õ“ nr. 18, 19)

KULDTERI DIOGENESELT

Ühel koosviibimisel pahandas keegi kanneldaja oma viletsa mänguga enamiku kuulajaid ära. Diogenes aga kiitis teda. „Ma kiidan teda seepärast“ — ütles ta — „et ta jätkab oma kanneldamist, olgugi et ta on nii vilets kannelik, ega hakka mitte vargaks.“

* * *

Ateenas elas keegi uhke mees, kes pidas end väga vagaks. Ükski tavaline inimene ei tohtinud talle läheneda. Oma majaukse kohale riputas ta sildi, kus oli lugeda: „Ärgu astugu minu majja ükski ebapuhhas.“ Diogenes juhtus majast mööda minema; ta jäi seisma ja asus silti ukse kohalt maha võtma. Rahvast kogunes filosoofi ümber, oodates, mis tark ütleb. Valju häälega luges Diogenes mis sildil seisis ja pöörates rahva poole küsis: „Aga kuidas pääseb siis peremees ise oma majja sisse.“

Diogenes kutsuti kord kellegi suurniku juure peole. Lauas valati talle suur karikas kõige paremat viina täis. Diogenes võttis karika ja kallast viina maha. Nühästi peremees kui ka võõrad asusid seepäälle Diogenest noomima, et ta kallist viina sedaviisi raiskab. „Kui joonuksin viina“ — seletas Diogenes — „oleks see läinud samuti raisku ja ühtlasi minugi lagastanud. Nüüd on aga see raiskunud, tegemata mulle vähimatki kahju.“

* * *

Keegi küilspää hakkas kord Diogenest keset turgu pilkama. Diogenes vastas talle: „Ma ei vihasta sinu päale, küll tunnen aga sinu juuste ees aukartust, et nad on osanud lahkuda nii rumala kolba päält.“

* * *

nud ükski, et olime magama jäänud.

Võitlesin parajasti ühe jaapanlasega, kui tuli üks määratu pomm, nii et löi mu päris uimaseks. Surm! oli mu esimene mõte. Hüppasin suures ähmis koormalt maha ja hoog oli nii suur, et hüppasin kasukastki välja. Eedi ja Kusti maandusid matsudes minu kõrval. Oli me kole kokkunud nägudega, nii et ma ei tea, kas hakkasime jooksma sellepärast, et setu ja perenaine jooksid, või kartsime meie üksteist. Ühisel nõul jooksime üle põllu metsa, setu järele. Kõik lõppes üsna õnnelikult, taganesime edukalt, küll jooksime meie ja jooksis setu, aga meie olime ju ees.

Peatusime metsas, et veidi hinge tõmmata ja nõu pidada. „Poemm!“ hingeldas Eedi. „Sabataass!“ ähkisin mina. Kuid Kusti tõendas ausõnaga, et see olnud ainult räbalakott, mis setul parajasti täis saanud ja mille ta koormale visanud.

Aga oli tähtsamatki arutada: mul oli jäänud kasukas ja mõök räbala-koormale, teistel jälle omad pambud. Ilma nendeta oleks olnud võimalu „sõjakäiku“ jätkata ja kasukata ma poleks tohtinud enam isa silmi ette minna — oleksin oma „kasuka“ pidanud turule jätma. Nägime setut talust välja sõitvat ja metsa poole suunduvat. Läksime edasi ja jõudsime varsti tee äärde. Peitsime endid noorte kuuskede taha ja kui setu mööda sõitis, olime

Tartu algkoolide kontsert toimus pühapäeval „Vanemuises“, kus esinesid koolid laulu-, mandoliiniorkestri-, tantsu- ja sooloettekandeiga. Saal oli puupüsti kuulajaid täis ja ettekanded leidsid sooja vastuvõtu. Kava lõpul ütles tervitusi ka hamini e. „lasteministeeriumi“ esindajana hr. V. Päts.

Kirjanduslikke auhindu. Tallinna linnavalitsus jagas kirjanduslikud auhinnad järgmiselt: 500 kr. määrati Fr. Tuglas'ele teose „Väike Illimar“ 1. ja 2. osa eest. 250 kr. R. Indrekole teose „Eesti ürgaeg“ eest ja 250 kr. A. Kase-metsale teose eest „Eesti muusika arenemislugu“.

Eduard Viiralt 40-aastane. Praegusa aja meie silmapaistvaim ja rahvusvaheliselt hinnatavaim graafik Eduard Viiralt sündis 18. märtsil 1898. a. Peterburgi kubermangus mõisarentniku pojana. 1909. a. siirdus kodumaale Varangu mõisa. Võttis osa vabandussõjast 3-dal soomusrongil. 1924. a. lõpetas kunstikool „Pallas'e“. Täiendas end skulptuuri ja graafika alal Dresdeni akadeemias. Teotseb kutselise kunstnikuna Pariisis.

Mõningaid hinnanguid:

Pierre Morrand: „... ta talent pole iial kahvatuks, vaid on säilitanud oma erilise originaalsuse.“

Jam Engelman: „Ta on säilitanud enese joone...“

Viiralti töödest:

Põrgu, Kabaree, Jutlustaja, Absindijoad, Kaardimängijad j. p. t.

Ainukese välismaalasena võttis kutsitud külalisena osa Wiini kunstinäitusest, saades kuldmedali omanikuks ja ta 21-st kunstiteosest omandati 13.

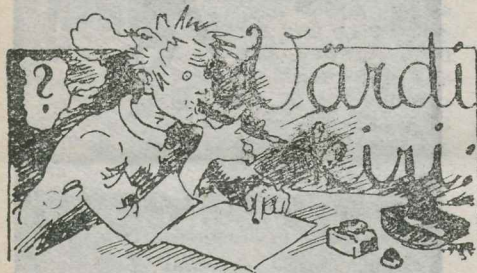
Kevadekuulutajad. Mitmel pool Lõuna-Eestis ja ka Tartus on nähtud viimastel päevadel kuldnokki ja isegi lõkesi. Eks tule jällegi kevad...!

Uus autoraadio. Philico tehaseil on valminud uus autoraadio, mis võimaldab kuulamist ka pikal lainel. Ühtlasi ei sega raadiokuulamist ka auto masin.

krasti! koorma otsas, ruttu „pe-sas“ ja present üle päa.

Ometi hakkas tuju langema. Leib oli poolkülmanud, liha kõva ja üldse oli toit nii kuiv, et söömine oli iseenesest päris kangelasegu. „Oleks piimal!“ arvasin mina. „Kodus saaksin sooja seaossi!“ ütles Eedi. Külm pani keha lõdisema, kodus oleks olnud nii soe! Lõpuks tegime üksmeelse otsuse, et jäägu terve lina kus see ja teine oma sõja ja riisipudrugaga. Kui setu õhtul jäi ühte tallu öömajale, ronisime häbelikult presendi alt välja. Setu arvas meid vist vaimudeks, hüüdis ikka: „Bosse“ ja „bossel!“ ja tegi ristimärke, sekundis vähemalt 25. Kui jutustasime talle oma sõjaloo, naeris ta nii, et suu kõrvuni, samuti talurahvas. Siis anti meile sooja toitu ja lubati öömaja. Õhtul käisime ühes setuga saunas ja ta tegi meile nii kanget leili, et varba- ja sõrmeküüned pildusid sä-

Lõpp lk. 4

Kuidas ma sõjas käisin

Algus eelm. nr.

Valmistasime endile närukottide vahele mugava pesa, peitsime moonapambud ja ronisime koormale. Tõmbusime tõukudena kerra oma kasukais ja õiendasime presendi hoolikalt päale. Vanad nartsud ei lõhnanud kuigi meeldivalt, kuid Eedi arvas, et see ongi niiviisi hää — harjutuseks gaaside vastu. Jäime siis ootama.

Peagi tuli setu, tõmbas reed kuurist välja, sidus teise hobuse närukoormaga esimesele reele taha ja sõit algas.

Tee oli auklik, kuku või koormalt maha. Tihti ploksatasid meie pääd kokku, kui regi jälle mõnest august läbi sõitis. Kõik oli vaikne. Eedi soovitas siis teha gaasialarmi. Lugeski kolmeni ja siis me kõik pigistasime ninad kinni, et see, kes kõige enne hingab, on surnud. Kusti lõpetas „õhupaastu“ kõige enne ja tal tikkus kohe lina lust kaduma.

Sõit oli igav ja nii me ei märga-

KOOLIDE VÕISTLUSEL

said preemiaid koolid järgmiselt:

1. Linna I. algk. Tallinn — Elektri-jaama-mudel.
1. Matjama algk. Vara — Elektri-jaama-mudel.
2. Linna 8. algk. Tallinn — Molnär „Paal tänava poisid“ ja Jänes-Looga „Deklamatsioon algkoolile“.
3. Varbevere algk. — Jänes-Looga „Deklamatsioon algkoolile“ ja J. Kuulberg „Sõnajala-õis“.
4. Kaubanduskeskkool Rakvere — Jänes-Looga „Deklamatsioon algkoolile“.
5. Kaagvere algk. — P. Puusepp „Etteütleri“ I ja II.
6. Tolli algk. — J. Kuulberg „Uudishimulik Mikk“ ja „Ungari muinasjutud“.
7. Mustla algk. — P. Puusepp „Etteütleri“.
8. Vöõbste algk. — P. Puusepp „Etteütleri“.
9. Uila algk. — P. Puusepp „Etteütleri“.
10. Linna 3. algk. Valga — P. Puusepp „Etteütleri“.

L. Valg, 13 a.
Sindi

L.

Kevad!

Aiaroikal istub vares
õnnest säre silm!
Sula maa lõhn talle armas,
sest et ilus ilm.

Räästas lumi tilgub, sulab,
vesi keerutab;
ojakene kiirelt vulab,
vett ta veeretab.

Ja kui saabub toonekurg,
kevade on käes!
Koplit tallab looma sõrg,
soojus võimul, väes!

L. Valg, 13 a.
Sindi

L.

Saared

Sinakas-must vetekaas kõigub,
tuul laineid vahuseid randa sääl
lõigub; tormide hoog; kaljud, lai-
nete voog, vahusuil mõirates neel-
da neid püüab.

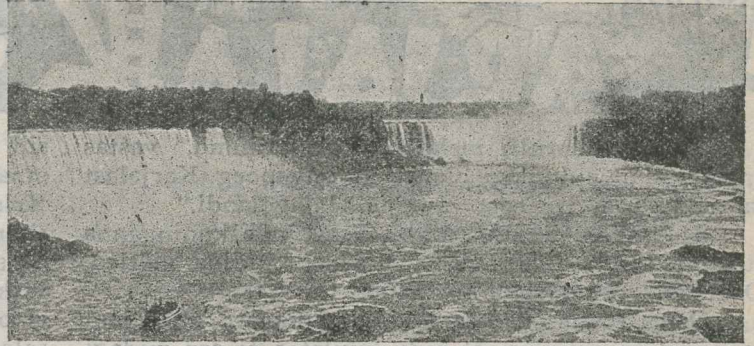
Vetevoog iilide keerises hüüab
võidulaulu merelt, vägeval aul, kui
painutaks taevaste tinased kaared.
Kuid tormides kindlasti seisavad
saared mässavas voos, nii kindlalt,
nii rangelt vihases hoos, nii vah-
valt ja kangelt.

Need Eestimaa saared, mis ae-
gade tormis on seisnud nii vah-
valt, nii kindlalt ja vormis, on
on meie, me uhked! Nad näitvad
me püüdu, ka tormid ei mata nen-
de vägevat hüüdu:

Me, eestlased, uhked, et me ie
need saared, ei lämmata neid tina-
sed kaared. Nad seisavad kaua veel
aegade meres, neid kaitsevad po-
jad, kel armastus veres — ja tae-
vaise laul tõuseb isamaast, tõu-
seb vägeval aul, kallist koduraast.

Niagara kuulus sild hävis

Algus lk 1

Niagara jõe üldvaade

Silla tükid purustab liikuv jäämass arvatavasti täielikult, kuna mitmed jämedad alustalad juba kildudeks on lõhutud. Inimeste hulk, kes jälgivad omapärast sündmust, ulatub nüüd juba 40.000-le. Autosid saabub siia iga hetk, ja lennukid lendavad üle Niagara kardetavas madaluses, et pildistada seda ainulaadset sündmust. Raudteevalitsus on käiku lasknud erirongid, mis juuretoovad ikka uusi turiste. Kõik hotellid Niagara ümbruses on inimestega täis kiilutud, nii et osa soovijaid tuleb saata tagasi.

Purunenud sild oli kõige populaarsem Niagara kolmest sillast. See oli ehitatud jalakäijale ja autodele, kuna kaht silda allpool juga kasutati kaupadeveoks. Nüüd peavad aga ka jalakäijad kasutama seda paar kilomeetrit allpool juga asuvat silda kuni uue silla ehitamiseni.

(U. E.)

NIAGARA SILD

on indiaanlaste keeli „vete mühin“, asetsedes Kanada ja USA piiril kahe järve, Erie ja Ontario vahelisel jõel. Jõgi on ainult umbes 60 km pikk, kuna langus on aga selle maa pääl peagu 100 m! Kõrgpunkti saavutab see Niagara joal, kust vesi langeb püstloodis 50 m kõrguselt. Suure jõe jagab Goat Islandi saar kaheks, nii et kitsam osa jääb Ühendriikidele (~ 300 m), kuna Kanadale kuulub laiem osa (~ 900 m).

Niagara juga aga rändab ja seda aastas keskmiselt kuni 1,5 m. „Rändamise“ õigeks põhjuseks on öieti kulumine, sest vee- ja jäämassid kulutavad jõe pehmet kiltkivist seinu üsna tunduvalt.

28

kuni 400 — on sekundi murdosad, kus lugijaks on alati 1, näit. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ jne.

Nr. 9 näitab meile kompuuri vedru pingutusvinna, mida enne võtmist tuleb üles tõmmata. Pingutusvinna lähedal on väike nupuke, mis esineb ainult uue- mat tüüpi katjail. Sellest nupust vinna mööda pingutades, hakkab töösse isevajaja, mis on katikusse sisse monteeritud, nii- pea kui surume päästikule. Um- bes 15 sekundi pärast isevajaja päästab katiku lehed ja säritlus (valgustamine) toimubki.

Nr. 10 näitab meile kõige sa- gedamini esinevat pildiotsijat, nn. briljant otsijat, milline koos- neb kahest läätstast ja nendeva- hele 45° all asetatud peeglist. See otsija annab meile tublisti vähendatud, kuid väga terava pildi vaadeldavast motiivist.

Pilt C esindab meile tüüpilist plaatkaamerat. Iga aparaat omab kädmiseks nn. käepideme (nr. 11). Nr. 12 on samuti kõikide

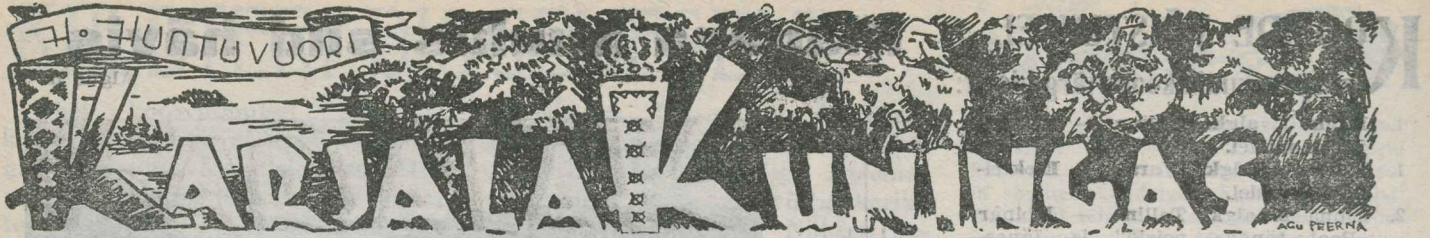
25

hu tuleb ette võtte number (1, 2, 3, 4 jne).

Nr. 2 näitab meile raamotsijat võtte valmisasendis. Plekist nelinurk-ava tuleb asetada silma juure ja vaadelda võetavat pilti. See osa pildist, mis jääb traat- raami sisse, tuleb ka filmile. Need otsijad on kõige lihtsa- mad, aga ka kõige paremad, ku- na sellesse on hää pilti raamida.

Nr. 3 näitab meile katiku kan- gi. Katikuks nimetame ob- jektiiv valgustusmehhanismi se- da osa, mis avab ja sulgeb objek- tiivi. „Box“ tüübil on see lihtne ja koosneb kahest ajast: 1) mis märgitud tähega T (aegvõtteks valmis) ja 2) M (momentvõtteks valmis, harilikult siin $\frac{1}{25}$ sek. kiirusega).

Nr. 4. Traatpäästiku pesa, millest natuke ülalpool olev kang on sõrmega päästiku kang. Aparaadil keskel olev traataas on aparadi lukk, mille kaudu pääseme aparadi sisemusse säält filmi välja võtma ja sisse

„See on Torulfi mehi, nimega Osmund,“ vastas Ingolfr. „Kuulunkse olevat kuningapoeg Karjalast ja toodud aastate eest vangina Hälagoland.“

See venna jutustus äratas kaastunde kuninganna südames ja ta läks Osma juurde. „Mida mõtled, Osmund, siin üksi?“ küsis ta.

Osma tõstis pääd ja ärkas kui unest. „See laul ja mäng on nii ilus, et seda kuulates ei saa midagi mõtelda,“ kostis ta.

„Jah, ilus on see küll, kuid laulik ongi Eerini kuulsaim bard,“ lausus kuninganna.

„Ja kui ilus see veel siis oleks, kui laulu sisugi mõistaks,“ jätkas Osma.

„Sa siis ei mõista eerini keelt. Äsja laulis bard kuningas Finni pojast, kuulsast Ossianist. Nüüd laulab ta Wales'i (ue'ilz) kuningast Arturist, kellele võrdset ei sünni päikese all.“

Viimaks lõpetas laulik. Ta isegi oli nii vaibunud oma luulemaailma, et unustas kandle, unustas ümbruse. Kõik arvasid juba, et täna õhtul ei saagi enam kuulda bardi laulu. Ent äkki tõstis ta pääd, võttis kandle ja hakkas tasakesti selle keeli sõrmitsema. Ja kohe algas ta laulu.

„Nüüd ta laulab valgest Kristusest,“ ütles kuninganna.

Iga lihas Osma näos tõmbus pingule, kui ta küsis: „Mida laulab bard sellest valgest? Mehed teel kõnelesid nii palju temast?“

Ja kuninganna kõneles värss värssilt: „Ühel päeval astus Kristus jüngritega laevale. — — — Ja ta ütles: mingem sinnapoole kaldale. — — Ent vaata, tõusis torm ja tahtis matta laeva laintesse. — — Kristus aga laeva päras magas. — — Jüngrid tormasid

ta juure, äratasid, ütlesid: Kristus, kas ei hooli sina sellest, et me kõik hukkume. — — Tõusis nüüd Kristus. Merele hüüdis: vaiki! Tuulele lausus: tüüdu! — — Ja tuul tüündus ja meri rahunes. — — Ja see sündis silmapilguga. — — Aga Kristus vaatas vaikset vett ja lausus: Oh te kartlikud! Usku teil ei ole! — — Ent imestuses ütlesid jüngrid üksteisele: Kes ta on, ei ole see inimene! — — Käsib tuult, käsib vett, ja vaata, need kuulavad sõna!“

„Mis,“ ütles Osma suures hämmastuses, „torm tüündus, kui Kristus käskis! Oi, ei ole see võimalik, kuninganna!“

„Ja miks ei oleks! Äratas ta ju oma sõnaga isegi surnuid, ainsa pilguga parandas sajad haiged, miks ei pidanud siis tuul tüünduma, oli ta ju Jumala enda poeg.“

Kõik oli Osma meelest liig imelik, arusaadamatu. Viimaks ta küsis: „Mis on ingel, bard kõneles sellest?“

„See on helluse vaim, fylgia,“ kostis kuninganna.

Mõne päeva pärast lahkusid põhja mehed. Nad liikusid piki Eerini (praeg. Iirimaa) läänerannikut põhja poole, kust olid tulnudki. Õhtu saabudes mehed astusid maale. Paadid peideti kaldavõsastikku ja hiiliti tasa eeri küla poole. Paar meest läks ette luurama. Nad olid peagi tagasi. „Mis põrgut see tähendab! Küla on kaitseseisukorras! Nad on teadnud meie tulekust!“ kõneles teine luuraja. Nüüd ei aidanud muu kui avalik võitlus. Ja mehed tulid paatidesse, et magada sääil öö ja alata hommikul võitlust.

Järgneb

panema. Ülal traatraami all on veel ava muutja kangikene, mis pole aga pildil hästi nähtav.

B. Keskel olev aparaat esineb filmkaamera tüübi esindajana. Nr. 5 näitab statiivi (jala) kruvi pesa, millega kinnitub aparaat jalale. Nr. 6 — teravusseade keeriknupp esineb ainult kahekordse jooksupõhja-ga aparaatidel, milliseid viimasel ajal turustatakse hoopis vähe. Selleasemel esineb objektiiv ühe poolega teravustaja kaamerate enamikul. Nr. 7 — katiku avaja kangi kõrval all servas näeme väikest osutit, mille line liigub ülalpoolseisva avastmiku (diafraagma skaala) numbrite all. Need numbrid näitavad ava suurust ja objektiiv särejõudu (valgustusjõudu). Selle astmiku numbrid saab igaüks ise ka kindlaks määrata, kui jagada põletiskaugus (tulitapi kaugus) ava läbimõõduga. Tulitapi kauguse saame aga kauge pildi teravustamisel ja see on

tuhmklaasi ning objektiiv keskel oleva diafraagma vaheline kaugus.

Nr. 8 näitab meile ühe paremat liiki katjate nn. „Compur“ (l. kompuur) süsteemi ajavaliija ketast, mis katikut piirab halja kettana ja millel näeme jälle astmiku ja mida nimetame ajaastmikuks. Sääil esineb täht T ingliskeelse sõna „Time“ (aeg) esitähena. Vanemal katjail esineb „T“ asemel ka Z saksak. sõna Zeit (aeg) esitähena. Seda tähte märgi kohta keerates töötab katja nii, et ühe vajutusega avab katja lehed ja alles teine vajutus sulgeb need.

Täht „B“ ette keerates katja lehed avanavad esimese vajutusega avakangile ja on niikaua avatud, kuni sõrm hoiab kangi alla surutuna. Laseb sõrm kangi lahti, sulgevad lehed iseeneest. Neile tähtedele järgnevad numbrid 1, 2, 5, 10, 25, 50, 100, 200, vahel ka 250 ja 400. Need numbrid on: 1 = 1 sekund; 2

Kuidas ma sõjas käisin Alg. lk. 2

demeid — arvasime, et elekter tuleb välja. See oli meile karistuseks.

Järgmisel hommikul tänasime kõiki viisakalt ja asusime koduteele nagu türgi rätsepad, kuigi meid oli ainult kolm.

Kui jõudsime koju, olime nii kurvad ja õnnelikud ühtlasi, et ei oleks kodu vahetanud terve lina ja Jaapani kõigi riisimägede ja aumärkide vastu, ei millegi vastu. Kodused olid olnud hirmul meie pärast, isa oli pahane: „Tuleks teid õite parkida, et need tembud kord kaoksid! Aga te olete ju poolsurnud sest „sõjast!“

Näed sa, nii õnnetu see „sõda“ oligi. Oi ajakesi ja iseenda lollusi. Aga noh, ära sa sellest kellelegi jutusta, ausõna!

Sinu õnnetu
Vardi,

Nõnda ehitati Balti-Valgemere kanal ja taoti teistele vähendati karistusmäära.

Samal ajal, kui teostus kanali avamine — amnesteeriti⁵ tuhandeid roimareid hoolika töö eest, seintega.

Kalad on vooderdatud hallikivi või tõrvatud puu- lähel joonsirget kanalit mööda põhja poole, mille tõuseb laev 75 m Äänisjärve pinnast kõrgemale ja vaid kahte töölist. Lüüside trepiastmestiku kaudu vad 74 tonni, kuid nende käsitlemiseks vajatakse Avanesid lüüside hiiglavärvad. Need kaalu-

Kanal ehitati 20 kuuga. stialistiks⁴ ja temale usaldati suure tammehitamine. del puusepaks. Varas Kovalov sai betoonitööde spet- Endine kuue kohtuasjaga suuli õppis ehitustöö- sele sissetulekut ja avab temale vanga ukseid.

sid loodreid veenda, et igasugune töö annab inime- udarnikud olid juhtidel sääliuures abiks. Nad püüd- töötamast, püüti rakendada tööle. Samad vangid- vangistusest. Ka neid, kes looderdasid ja tõrkusid määrati autasusid ja neid vabastati enne tähtaega nime ja mitmesuguseid soodustusi. Udarnikuile ja rohkem, said endale „udarniku“ („lööklase“) au-

„Joonestage, Konstantinov, Aafrika!“

Joonestan.

„Valmis, härra Ivan Ivanovitš.“

Õpetaja astub ettevaatlikult kateedril, nagu kaptan laevalt sillale, ja läheneb tahvlile.

„Teie, Konstantinov, mõtlete, et see on Aafrika? See on pirukas täitmega, aga mitte Aafrika.“

29 naeravad, mina aga, kolmekümnes, tammun tahvli juures.

„Vaadake, Konstantinov,“ ütleb Ivan Ivanovitš, endale taskurätti kõhides, „järgmiseks tunniks joonestate Aafrika 10 korda oma vihikusse.“

29 poissi lähevad koolist otsemat teed uisuteele, mina aga, kolmekümnes, piinaku end nende rumalate kaartidega.

Istun kodus, nagu lauakülge ömmeldud, ja joonestan. Joonestan üht Aafrikat, teist, kolmandat — poleks nagu vigagi, lähevad enda arvates korda. Sääli parajasti juhtub Barinov, mu koolivend ning parim sõber, minu poole astuma. Praegu ehitab ta Kasakstanis raudteed, kuid tol ajal valmistus ta maadlejaks. Ta tuli ikka minu juure muskleid näitama, kui palju need päeva jooksul on jõudnud kasvada.

Ma katsun Barinovi muskleid, aga tema vahib minu vihikusse.

„Mis sina sääli joonestad?“

töölised õpetasid teisi. Kes töötas teistest paremini usaldati ehitusel see töö, mida ta oskas. Vilunud mastama tööd. Põhimõtteks oli, et igale vangile banditte ja kahjureid oli vaja õpetada tööle ja ar- ettevõtte elluviimiseks. Tuhandeid endisi vargaid, Kaske töö ootas neid juhte, kes olid määratud vad looderdama, hoolitult töötama.

Nad jooksuvad juba esimesel kuul laiati või hakka- Kuidas võib siis selliste töölistega kanalit ehitada? laagrist eemalduda — ja keegi ei leia teda enam. nikud. Maksab põgeniku ainult kilomeetri võrra Umberringi on põline mets, läbipäästamatud tih- hulgused, vargad ja bandiidid³.

Isiks olid koonduislaagrisse paigutatud kahjurid, puudusid kogunud töölised. Kanal ehitajaks-töö- 40 km pikkune kanalisaang. Töö oli tohtu. Kuid ehitada 19 hiigla-lüüsi ja rainda läbi graniidikaljude Kuid asi polnud ükski selles. Kanali oli vaja tööst polnud Panama kanali juttugi.

hulk, mis tuleb tõsta kanali ehitamisel. Sellisest miljonit vagunit, et neile laadida kogu see mulla- mullatoid tuleb teha, saadi kohutav arv: Vajati 25 korget valli. Kui ehitajad arvutasid, kui palju üldse 104 km Muurmani-raudteed ja rööbastele alla ehitada ülenjutava maa-ala piirkonnast üle via uude paika

Ja 18. nov. oli president Roosevelt veelgi õnnelikum. Noor Panama vabariik müüs kanali territooriumi väga soodsa hinnaga Ühendriikidele.

Edasi toimus ehitamine takistamatult. Ja 1913. a. avati Panama kanal (ametlikult küll alles järgmisel aastal) — 34 a. pääle tööde alustamist.

Miks see just nõnda toimub?

Miks kaotati nii palju aastaid?

Miks sai ehituspaik tuhandele töölisele kalmistuks?

Miks osutus ehituseselts kelmide seltsiks?

Miks etendas Põhja-Ameerika — Panama vabariigi komöödiat?¹²

Sellepärast, et tänapäeva inimesed tavaliselt hoolitsevad ainult oma isikliku kasu ja mõnu eest. Ei hoolita kaasinimesist, ei taheta ühise plaani järgi töötada üldsuse kasuks. Töötatakse üksikult omaette, nagu kellelgi pähe tuleb, ja takistatakse teisi. Teised omakorda takistavad neid.

Tänapäeva inimkonnal on kogunud insenere ja asjatundjaid töölisi ning võimsaid masinaid. Valitsedes sääraseid jõude pole võitlus loodusega kuigi hirmus. Loodusvaru on maailmas kõikjal külluses, neid küüniks¹³ otstarbekohasel, plaanikindlal majan-

¹² komöödia — jant, lustmäng.

¹³ küündima — piisama, jatkuma.

16 kogumik isikuid teatava ülesande teostamiseks.

Oli vaja ehitada 15 mullast ja betoonist tammi, ohku lennutada terveid graniidimägeseid. Vaja oli sidki tööd.

Võimalik, et see oli kõige pikem kuja maailmas, ta ulatus Äänisjärvest Valgamereni. Sel kujal alga-

aastasid maände ja ajasid metsas laia kuja².
Võõni lünes püherdades langetasid raiuvad saja-

Järve põhjarannikule esimesed metsaraiujatesalad. Baltimeri Valgega? Detsembris 1931 ilmusid Äänis-

kümneid aastaid, palju siis aega läheb, et ühendada Kui Suesi ja Panama kanalite ehituseks kulus

lühem kui mõlemad kokku — nimelt 227 km. 81 km, aga Balti-Valgumere kanal on ainult natuke

Suesi kanali pikkus on 164 km, Panama oma — Valgumere kanali.

„jant. Uus valitsus otsustas ehitada Balti-lemise“ duuma ja ühes sellega lõppes ka kanali „lehmakaup-

kadusid kubernerid, semstvod, eraettevõtjad, Riigi-kuud Venemaal teostus oktoobri-revolutsioon, pidamistele, jne.

ta jälle rännanud komiteede kätte ja siis jälle nõu-

nõupidamiselt, siit komisjoni¹⁴ saati ekspertide (asjatundjate) otsustada antud. Ekspertidelt oleks

damisel kõigile. Kuid inimesed takistavad pimesi iseendid. Nii on lugu paljude suurte ja toredate et-

tevõtetega. Kitsarinnalisest väiklusest ja omakasust kihutatuna ei jõuta kuidagi viisi kokkuleppele. Ei

suudeta plaani peent punktiiriahelat muuta pidevaks ning tüsedaks jooneks.

Palju aastaid tagasi, kaua enne „Oktoobri-revo-

lutsiooni“ (1917), ilmus Venemaal märkimisväärne projekt kanalist, mis ühendaks Balti mere Valge me-

rega. See oli kõige lühem tee Arhangelskist Peterburi (praegune Leningrad). Arhangelski kuberner oli esimene, kes häaks kiitis kanali kavandi. Sama

tegi ka Venemaa Kaupmeeste Liit, Olonetsi maanõukogu, Veeteede Komitee ja veel teised ühingud. Isegi Riigiduum¹⁴ kiitis selle häaks. Ühesõnaga

kõik, kellele projekt puutus silma, kiitsid seda. Kuid ehitada — keegi ei ehitanud. Rahamehed ei võinud

kuidagi kokku leppida, kes pidi kanali ehitama ja kes temast tulu saama.

Arvatavasti oleks projekti veel poolsada aastat veetud ühe komitee istungilt teise kolleegiumi¹⁵

¹⁴ duuma — Vene parlament, volikogu.

¹⁵ kolleegium — mitme samaametilise isiku

⁶ apatit — mineraal, millest valmistatakse su-

veel mõned aastad, ja vananevad needki kaardid. Vanu kaarte peab parandatama. Ning mööduvad

ei leia teda kaartidel, mis trükitud enne 1933. a. Vanadel kaartidel te seda kanalit ei leia. Te

reda metsaga. reid, raskeid metsaveo-laevu täidetakse Karjala to-

Kanali kaldail kasvavad asulad, ehitatakse saakaat-
tav elu keeb senini ligipääsetamatus maanurgas.

metas üksindusse, soode sügavikku. Lootustära-
gab Balti-Valgumere kanal. Sile veetee lõikus ääretu

tuli ots Povenetsi kõnekäänul. Povenetsi tagant al-
jala ürgmetsad, läbipääsetamatud sood. Kuid nüüd

Kord oli säärane kõnekäänd „Povenets on kogu
kaldad. kiireminki tulevad saait metsamaterrjalid, apatit⁶ ja

saabuivad kolm korda kiireminki põhja ja kolm korda
dus sirgel kiviseintega kanalil. VIII, sool, natla

juseid randu. Nüüd on laevadel avatud otsühen-
17 öopa. Sõitsid süngel merel, piki Norramaa kal-

Enne sõitsid laevad Arhangelskist Leningradil
raliikeks inimesiks.

tuhandeid kurtajegijaid, kahjureid ja hulkuureid kor-

Balti-Valgumere kanali kaldail ilmuvad uued teha-
sed, linnad ja teed. Kaardi pale muutub silma nä-

hes.

XXIX

JUHTUMUSED ON VEEL EES

Mu ees laual lamab väike, tublisti sasitud Aaf-
rika kaart. Rebisin ta oma kooliaegsest vanast at-

lasest, mis üle hulga aja kätte puutus. Kui vaadata
seda kaarti vastu valgust, sarnaneb ta täiesti sõela-

põhjaga, niivõrd on ta nõelaga läbi torgitud. Kui
Ivan Ivanovitš juhtunuks neid pisteid nägema minu

õpilaspõlves, kindlasti oleks mul sel veerandil maa-
teaduses olnud number kaks ja käitumine neli. Ja

seda täie õigusega, sest oma raamatuid ei tohi mää-
rida ega rikkuda, ega tohi ka oma õpetajat petta.

Enda vabanduseks ja kaitseks võin ette tuua ainult
seda, et egas see minu süü olnud, et omal ajal puu-

duisid kontuurkaardid¹, et Ivan Ivanovitš oli nii
nõudlik kaartide joonestamises ja ma kannatasin

alalise ajapuuduse all. Mina pole nimelt kellegi
joonestaja. Minu kaardid olid täpselt samasugused
kui Munk Beatus'e omad. Nad sarnlesid kõige muu-
ga, ainult mitte sellega, mida nad pidid kujutama.
Vahel kutsus Ivan Ivanovitš mind tahvli juure.

¹ kontuur — piirjoon.

H. Joonuks, 14 a.
V.-Maarja

L.

Kevad peab nüüd tulema!

Kevad peab nüüd tulema,
ilmad on nii soojad.
Hakkab juba sulama
lumi, talvelooja.

Toa taga vuliseb
nirekene väike.

Lumi muudkui nuriseb:
„Küll on kuri päike!“

Heinamaal ja karjamaal
suured loigud juba.

Enam mitte kuskil raal,
pole lumel luba.

Künkad juba paljad kõik,
mitmel pool on rohi.
Niidud haljendavad kõik —
lund ei olla tohi!

Enam pole parata,
lumi on nüüd läinud.

Kevad peab nüüd tulema,
päike töö ju teinud.

I. Kiilberg
Tallinn

L.

Kirikuteel

Kepi najal rajab ät
läbi lume teed.

Puude taga kurakätt
tasa laulvad reed.

Kuusekroonel lumest kaed,
iga tee on tumm.

Süngelt lesib surnuaed,
lumme mattund lumm.

Eidekene hangel istub —
rindu löönud pist.

Lumevallist vallakistud
üksik pehkind rist.

E. Kopluse linoollõige (ainel)
Kaagvere

J. Tõlgu

Vastse-Kuuste

SUUSATAJA

J. Käärilõige

R. Jürisson, 14 a.
Randvere

RANDVERE NOORTE ÜHINGUST

Möödunud aasta kevadel asutati Randveresse end. R. Maanoorte Ringi asemele R. Noorte Ühing. Ühing töötab praegu täie hoo ja eduga. Ühingul on oma lugemislaua, kus on rida ajalehti ja ajakirju. Lugemislaua kasutatakse üsna ohtrasti. Pääle nende annab Ühing välja ise ajalehte, nimega „Loitev Koit“. Lehes ilmuvad päevauudised, romaan, juhtkirjad, naljad ja pildid.

Lähemal ajal korraldab kool samariitlaste kursused ja säält võtavad ka kõik ühingu liikmed osa. Praegu oodatakse lektorit pikisilmi.

Üldkoosolekuid korraldatakse igal neljapäeval, kus eriti hoogu võtavad vaidlused. Nii on vaieldud tantsu, kodukaunistamise, kummal on rohkem tööd — kas poistel või tüdrukutel j. m. teemide üle. Karskusküsimuse puhul korraldati vaidlus alkoholi üle, mis kujunes ka päris korralikuks vaidluseraginaks.

Igal teisipäeva õhtul korraldatakse tööõhtu, kus poisid köidavad raamatuid ja tüdrukud teevad näputööd. Tahetakse edaspidi veel rahva- ja seltskondlikke tantsu õppida ja kevadel spordirühm ellu kutsuda.

H. Joonuks, 14 a.
V.-Maarja

L.

UNISELT

Silmad mul vägisi kinni vaovad,
kodused tööd unemerre kaovad.
Raske oli päev, nüüd alganud öö,
kus saabunud rahu ja lõppenud töö.
Läbi uniste silmi näen vilkumas
tuld. —
Puhun tule ja varsti näen magusat
und.

J. Ma näen üht hiiglasuurt õhulaeva,
millega sõidan kõrgesse taeva.

Arvustusi

Olen lugenud:

Erik Ründe Tallinn

RAAMAT SKAUTNOORILE
ERNST HANSEN

„Sinise tähe“ matkalood

Looduse Kuldraamat nr. 68.

Hind Kr. 2.80

Ehkki skautlus Eestis juba paarikümmend aastat on olnud paljude tuhandete tublimate eesti poiste koondajaks ja tõusnud tunnustatud noortekoondiseks, on alati rõhutatud skautide tegevust, nende matku, laagreid, rõõme ja muresid kujukava ja kirjeldava kirjanduse puudumist. Eriti viimaseil aastail on noorsookirjandus meil teinud hindamisväärseid edusamme, on ilmunud hulgana noorsoojutte. Ometi pole seni pea ühtegi raamatut pühendatud skautidele — neile paljaspõlvlasile, kelle lustlikest laululõõritusist suvel tihti rõkkavad külalised ja metsaraad, ja kelle tegevus piiramatult laseb ammutada juutuainet.

Elustava kiirena mõjus enne jõule Ernst Hanseni Looduse Kuldraamatute sarjas ilmunud raamatu „Sinise Tähe“ matkalood ilmumine kirjanduslaual. Juba välimuselt mõjub ta meeldivalt, nagu kõik Kuldraamatud.

Skautlikud ja jutustusekohased sisuillustratsioonid, ehkki lihtsad, mõjuvad kõigile noorile, eriti aga skautidele, koduselt ja meenutavad vaba suvist laagri- ja matkameeleolu.

Raamatus autor kirjeldab Laansoo aleviku „Sinise Tähe“ skautidesalga elamusi ja seiklusi paarisajakilomeetrilisel matkal kodu-alevikust Eesti skautide suurlaagrisse, viies lugeja ühes nelja skaudipoisiga — raamatu päätegelastega — alul lossi maa-alustesse käikudesse, käikude kokkuvarisemise tõttu tekkinud surmaohtu, viib meid sooradadele, üksikute visalt töödrühkivate soosunike juure, jõukasse talu, laadale, tulekahjule, suurlaagrisse jne., näidates, kuidas skaut end igas olukorras ülal peab, kuidas tegutseb, et täita endale skauditöötusega võetud ülesandeid — aidata ligimest ja teha kõik mis tema võimuses.

Nädalapikkuse matka raskust ja seiklusi tasandab raamatu lõpp, pakkudes kõigile tegelasile rahulolu ja lahendades keerulised olukorrad.

Kodualevikus elaguhiüetega vastuvõetud skaudisalk „Sinine Täht“ on au teinud skautluse kõrgeile eesmärkidele ja loosungeile.

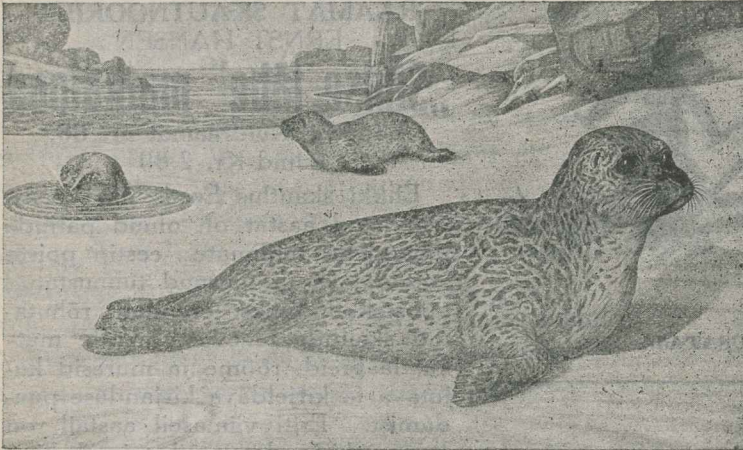
I. SIBRITS, AA

V.

Antsu esimene hüljes

PREEMIAID

AASTATELLIJAILE

Pildil näha hülged jää ja taamal ühe hülge „õhuauk“ jääs. Meie kalureil kippus hülgejaht tänavu äparduma.

Kui külmataat kõik maad ja veed oli kõva jäise kattega kinni tinutunud, siis algas rannarahval alles elu. Parandati regesid ja uuriti ning seati korda püsse, sest nüüd algas ju hüljeste kütmine. Kõik kalurid, kel' vast suvine püük ei olnud hästi õnnestunud, otse kihutasid merele. Aga ka teised, kes oma suvise püügiga võisid kõigiti rahul olla, ei jäänud maha, sest kõigil oli veel meeles, kui alles mineval talvel hüljetest saadud rahaga Männi Juhan oli suve jooksul lõõnud üles niisugused majad ja aiad, mida polnud terves vallas.

Ka noor seitsmeteistkümne aastane Palupere Ants ootas seda aega. Ta oli oma püssi juba ammu korda seadnud ja pea igapäev käis ta lepiku serval, ühe puu külge seatud ja mustaks värvitud lauast rattale laskmist harjutamas. Emagi tõreles tihti, et mis ta peaks paugutama sääl päevad otsa. Ants aga ei hoolinud sellest, ta ei tahtnud olla niisugune nagu mineval aastal, kui hüljes tal otse nina ees oli, aga ta siiski mööda laskis.

See oli ühel kaunis külmal hommikul, kui isa hobuse ree ette rakendas, ning sõit merele algas. Nad sõitsid rannast kaunis kaugele, sääl raiuti augud jäässe ja jäädi ootama, kuna hülged tulevad „õhku võtma“.

Ants toetas vastu suurt jääpanka ja mõtles, et kui nüüd peaks ka mööda laskma, kus siis selle häbi ots! Ei, nüüd ei lase ta enam mööda, nüüd on käsi kindel. Ning Ants tegi sihtimisharjutusi jääpanga varjus. Ainult kui nüüd see püssisunnik ei jookse jälle halvasti, siis on kõik läbi, isa naerab ta välja ning ei võtagi enam kaasa. Ei, seda ei pea juhtuma, nüüd lasen otse pähe, töötas Ants endale.

Ta mõttelõnga katkestas suur hüljes, kes tuli jääle „õhku võtma“. Ants tõstis püssi, toetus vastu jääpanka ja sihtis. „Nüüd vaatame,“ sõnas ta poolvaljusti ja vajutas päästikule. Kõlas pauk. Hüljes tegi veel abitu liigutuse laskuda vette, langes siis aga jõuetult jääle.

„No sust on saanud ju päris osav laskur, ei ole midagi öelda,“ sõnas isa muheldes, oli vist temalgi häämeel poja osavuse üle. Aga misugust hädameelt tundis Ants ise. „Ega's ma muidu lepikus paugutanud,“ kinnitas Ants võidurõõmsalt.

O. Vallimäe, 14 a.
Hellenurme

N.

MAATEADUSE TUNNIS

Õpetaja: „Ants, nimeta Ameerika suurim ja väikesim lind!“

Ants: „Suurim lind on: konduktor, ja väikesim koolipreili.“
(Arvake, mida mõtles nendega Ants.)

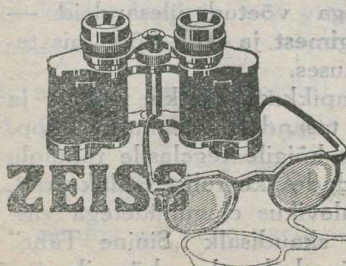
Prillid, pikksilmad, ilmanäitajad, kraadiklaasid, hügromeetrid jne.

suures valikus

B. SCHULTZE

TARTU RÜÜTLI 10

Möödukad hinnad.

20. ja 21. märtsil toimus „Õ.“ toimetuse ruumes aastatellijate preemiate jagamine, kus selgusid need suurst „Õpilasleht“ perest, kellele naeratas õnn:

1. Gutman, Vaike, Paide — Jaik „Ton-dijutud“.
2. K. Rajala, Kõrgepalu — Laidsaar „Noorsõdur Pension“.
3. Alavere algk. 3—4 kl. — London „Kui loodus kutsub“.
4. Kalam, Helju Abja — Kipling „Esimene kiri“.
5. Vanamõlder, Oskar, Laitse — Oen-go „Loomi talitamas“.
6. Tallinna l. I algk. tellija nr. 98 — Luts „Karavan“.
7. Kivistik, Aihold, Tallinn — Õun „Soomusrongil“.
8. Laiuse algk. tellija 7 — Sillaots „Trips Traps Trull“.
9. Ellram, Ergav, Narva — komplekt kunstikaarte.
10. Otepää L. algk. tellija nr. 13 — fotoaparaat „Sida“ (E. Feldt'ilt, Tallinn).
11. Lepp, Gunnar, Varbola — aasta-käik „Õpilasleht“ 1933/39.
12. Rakvere Kaub.-Keskk. tellija nr. 9 — Hamsun „Maa õnnistus“.
13. Saar, L., Vana-Võidu — „Heiti ja Ellik“ muinasjutt.
14. Võõbste algk. tellija nr. 16 — Topelius „Kilplaste imestus“.
15. Pikkas, H., Tallinn — „Külveti“ laullipp.
16. V.-Kuuste algk. tellija nr. 15 — Luts „Avasilmi“.
17. Rebase, M., Vilo — Tammsaare „Uurimisel“.
18. Ulila algk. tellija nr. 22 — komplekt rullfilme („Ortoit“).
19. Lomonossov, M., Kaagvere — Muinasjutud „1001 ööd“.
20. Saks, Asta, Valga — Puusepp „Et-teitlusi“.
21. Haimre algk. tellija nr. 3 — „Koolikaardistik“.
22. Annus, Ants, Joa — Topelius „Pil-vehiiglane“.
23. Alatskivi algk. tellija nr. 9 — pool-aastak „Õpilasleht“.
24. Kolumbus, Armilde, Kaelase — Kipling „Riki-tiki Tavi“.
25. Kuusik, E., Pärnu — Luts „Kogu-tud teosed I“.
26. Nõmmik, Adolf, Otepää — Kuul-berg „Uudishimulik Mikk“.
27. Valp, Elfriide, Nõva — Rubakin „Kannatused“.
28. Ärm, Voldemar, M.-Hellamaa — Vikerkaar „Imepriidid“.
29. Agard, Heino, Pustuski — Keller-man „Onu Tomini kaevandus“.
30. Vares, Liidia, Tõrva — Rägo „Mis on matemaatika“.
31. Tirul, L., Misso — „Teedi läikiv nõõp“.
32. Koik, Lembit, Palupera — Kreutz-wald „Õnnemunake“.
33. Prok, Paul, Salatse — Niggol „Mat-kapilte Kamtsatkast“.
34. Ernits, Helga, Rannu — poolaastak „Õpilasleht“.
35. Vorm, Juta, Simuna — Vallio „Loo-maaed“.
36. Tuisk, V., Petseri — album „Kuns-tiühing Pallas“.

Järgneb.

SPORT

K. PALUSALU SANGARLIK HEITLUS

- MAADLUSMAAVÖISTLUSE VÖITIS SOOME 5 : 2
- AGU NEOL ÄPARDUS
- VÄLI JA KOSKELA OLID VÖRDESED

Meie maadlejaile Eesti-Soome maadlusmaavõistlus pidi kujunema pääprooviks Euroopa-esivõistlusile. Ta pidi selgitama, kas on meie mehed harjutanud küllalt õieti ning hoolsasti. Küllap ta seda selgitaski ja nüüd, kuna vaevalt kuu on veel aega euroopavõistlusteni, tuleb poistel ennast kõvasti pihku võtta, et kodumaal ei häbistataks meie kui maadlusrahva nime. Tuleb parandada tehtud vead — veel on veidi aega selleks!

Sellise suure sündmuse ümber, nagu on seda Eesti-Soome maadlusmaavõistlus, on alati juba kaua enne kuulda kõminaid.

Mida siis loodeti Helsingis saavutada hõimuvõidude vastu? Meile võidu ennustamisel olid kõik tagasihoidlikud, sest teati, et põhjapojad tahavad tasuda meile viimast suurt kaotust. Selleks tegid nad tööd nagu orjad! Maadlusejuhid **Köster** ja **Kõppo**, ei nemad öelnud musta ega valget meie võidu või kaotuse tulekust. Ainult ajakirjanikud püüdsid ütelda, et võidab see mees või kaotab teine. Aga ajakirjanikke on palju ja ega nende kõigi arvamused klappinud.

Siiski: üldine pilt oli selline: A-maavõistlusel, kus koos olid mõlema maa parimad, usuti olevat meil paremad mehed. Puusepp pidi jagu saama soomlasest **Mäki'st**, vana matirebane **Väli** oma vastasest **Koskela'st**, jõujuurikas **Frooman** napilt soomlasest **Pikkusaari'st** ja **Maailma-Kristjanile** pidi olema lõbusjaks soomlast **Niemelä't** tuuseldada. Mõnigi uskus **Agu Neo** oskusesse soomlaste suurlootuse **Härmä** vastu, kuid samas teised kahtlesid **Agu** võidus, sest teadsid, et mees pole harjutada saanud peagu sugugi.

B-sarjas oli karta allajäämist hõimuvõidudele. Vaid noor **Kotkas** ennustati võitjaks vana „**Jammu**“ **Nyströmi** vastu ja **Kullisaare**lgi pidi olema hää päev. Kaaremäe kohta kaheldi, kas mees suudab kangutada pikali soomlase **Salose**. Teiste meeste võidust ei juletud niisatadagi. Ainult poolraskekaalumees **Kalde** kurjustas: „Mina võidan kah! Mul vastane ise kukub selili, mul vaid vaja veidi kaasa aidata.“

Nõnda siis see maavõistlus algas küllaldaselt pinevalt meile. Kuid soomlasi ei näinud see asi palju huvitavat, sest päälvaaatajaid oli vähevõitu. Ei tehtud avamisel pidulikke tseremooniaid, ei mängitud hümnid ega vahetatud kingitusi. Ainult Soome Raskejõustiku liidu esimees tutvustas publikule maadlejaid, kusjuures meie rahvussangaritele **Agu Neole** ja **Kristjanile** said osaks suured meeleavaldused.

Esimestena B-sarjas kõrbeskaallased **M. Maiste** ja soomlane **K. Kiisseli** katuvad rammu. Soomlane on vāle päāle tungima. Ning lõpul **Maiste** vaevu pääseb seljakaotusest. **Kiisseli** võidab häältega 3:0.

Sulgkaalus A-sarjas neljakordne Soome meister **Hjelt** on jälle kindlasti parem meie **Sumil'st**. Eestvõõga ta viib eestlase niivõrd kiiresti selili, et kohtunikud seda ei saa aega märgatagi. Seda teeb ta hiljem veel teiskordseltki, kuid jälle ei juhtu kohtunikud seda nägema ja nii pärib soomlane ainult töövõidu 3:0.

Kergekaalus B-sarja mees Toots algab hoogsalt ega lase soomlasel **Soini'l** teha midagi. **Tootsil** on sees tore käevarevõte ja juba paistab, et esimene võidupunkt tuleb. Siis ootamatult soomlane saab **Tootsi** nupuvõttesse — ning järgmisel momendil **Toots** ongi selili.

Kergekeskkaalus (A). **Puusepp** ja **Mäki** maadlesid täiesti tasavägiselt. Soomlased aga tunnistasid võitjaks oma mehe, kuigi **Puusepale** võidu andmine poleks olnud vale.

Keskkaallane Kullisaar (B) toob Eestile esimese võidupunkti. Juba alul ta ründab innukalt soomlast **Hautalammi't**, aga hääd võtet siiski sisse ei saa. Parterris on ta soomlasest tunduvalt pa-

rem ja lõpp-püstitis ilmneb see veel selgemini. Võit **Kullisaare** — 3:0. B-sarjas Soome juhüb 2:1.

A-sarja poolraskekaal annab meile ootamatult lopsu: kuulus **Agu Neo** kaotab puhtalt seljaga soomlaste suurlootusele **Härmä'le**. Alul on soomlane loid ja saab selle eest isegi märkuse. Parterris asub ta esimesena päāle. Sāäl püsib ta tükk aega, siis aga ootamatult vägeva poolnelsoniga viib **Agu Neo** selili. A-maavõistlusel Soome juhüb 3:0.

ESIMISE PÄEVA VIIMANE MATS

B-raskekaallaste Kotka ja olümpiamehe **Nyströmi** vahel areneb eestlase kindla üleoleku tähe all. Soomlane, kuigi suur ja kõhukas mees, ei suuda meie noorele **Kotkale** teha midagi ning eestlane võidab häältega 3:0. Seega B-sarjas esimene päev lõppes viigiliselt — 2:2.

Üldiselt esimene päev hääd maadlust ei pakkunud. Tuimad olid mehed matil ja päälvaaatajadki ei saanud elada võistlusele kaasa. Paistis aga, et soomlased on teinud tublit tööd ja võidutahe oli neil suur. Lootsid aga meie mehed, et järgmine päev toob paremat.

TEINE PÄEV

ei toonud aga paranemist ühtigi, ja jälle kiusas ebaõnn meie mehi. **A-kärbeskaallane Looaru** algas suure hooga ning edukusega soomlasest Euroopa-meistri **Perttuse** vastu. Esimene neli minutit oli eestlane kõvas ülekaalus. Siis aga soomlane ootamatult rapsas eestlase nupuvõttesse ja säält kohe lapiti seljale!

Kaaremäe ja **Salonen** B-sulgkaalus pidasid kõva võistluse. Soomlane oli kogu aeg napilt parem ja võitis 3:0.

Kergekaalus (A) olid kaks kõva kivi: meie vana matirebane **V. Väli** ja olümpiavõitja **L. Koskela**. Et mehed üksteist

täiesti tunnevad, siis kumbki ei usaldanud teha võtteid ja varitsesid hetke, milal vastane jätab enda hooletusse. Kogu aeg maadlus oli äärmiselt tasavägine ja võitjaks tunnustamine kujunes rahvasajaks: 2 soomlast hääletasid soomlasele ja 1 eestlane eestlasele. Seega **Koskela** võit 2:1, kuigi vastupidine otsus oleks olnud niisama õige. Soome juhüb A-s 5:0.

Kergekeskkaalus (B) soomlane **Kinnunen** tegi lühidalt eestlase **Laan'ega**.

Frooman tõi esimese punkti keskkaalus A-maavõistlusel, võites ülivõimsalt soomlast **A. Pikkusaari't**.

B-poolraskekaallane Kalde, kes naljatades oli lubanud soomlast seljatada, langes nüüd ise õlgadele **U. Vento** võttest. Seega B-maavõistlus lõppes soomlaste võiduga 5:2.

Dramaatiliseks kujunes raskekaallaste **K. Palusalu** ja **A. Niemelä** vaheline võistlus. Kogu aeg **Kristjan** käis kõvasti päāle ja tuuseldas soomlast üsna korralikult. Seejuures jäid nii maadlusmatt kui ka lava meestele kitsaks. **Niemelä** kaitseb end kogu aeg ja **Kristjan** aina varitseb heitmisevõimale. Parterris päāle olles soomlane kangutab **Kristjani** haiget õlga. Korraaks annabki **Palusalu** seejuures järele, sattudes ühele õlale, kuid siis raputab võimsalt enese lahti ning enam soomlane ei suuda teha midagi. **Maailma-Kristjani** päāle olles selgub tema suur paremus ja keegi ei kahtle **Kristjani** võidus. Lõpupüstitamaadluses on **Palusalu** ülekaal veel võimsam. Siis aga, 18. minutil **Palusalu** heidab vastast tagantvõõga, kuid satub kukkudes ise alla. Ta langeb haigele õlale ja 127-kiloline mehemürakas kukub kogu kehaga talle päāle. Suurest valust **Kristjan** karjatab korraaks — ning kogu saal jääb surmvaikseks. **Palusalu** õlg on väänatud uuesti välja. Mees kantakse rietusruumi ja arstid kutsutakse kohale.

Vāhepäāle kuulutatakse võitjaks soomlane, sest teatatakse **Palusalu** loobumisest. Hāāletult kannatab **Kristjan** suure valu, mis tekib kāe paigaletoõbamisel. Ja siis sõnab: „Ega ma võitu pooleli jätta!“ Kuigi treener ja esindajad keelavad, mees läheb tagasi matile. Pāālvaaatajaskond võtab mehe vastu maruliste kiiduvāaldustega ja **Palusalu** maadleb kangelaslikult lõpuni. Kohtunikude otsus on üksmeelne: **Palusalu** võit 3:0.

A-maavõistluse aga kaotasime 5:2. Seejuures aga kaks mati olid sedavõrd tasavägised, et Tallinnas oleks hāāletatud kindlasti (ja ka mitte vālesti!) **E. Puusepa** ja **V. Väli** kasuks. Seega Eesti oleks võitnud 4:3. Pāālegi eestlastel ju polnud õnne: nii **Agu Neo** kaotas veidi hooletult ja **Looaru**lgi tuli kaotus juhulikult.

Kuid ega soomlased olnud halvad poisid, ja nad teenisid täiesti võidu. Olgu see maavõistluse kaotus eestlasile hāāks õppetunniks Euroopa-esivõistluste eel.

ARVMÖISTATUS (5 punkti)

Lahendada arvmöistatuse meetodil, s. o. igale numbrile vastab oma kindel täht.

- I. 1 2 3 4 5 6 7 8 4 9
 II. 8 10 2 11 12 2
 III. 3 13 1 11 4 12 14 13 10 9
 IV. 12 13 10 2 1 8 11 8
 V. 7 2 3 15 6 11 1 6
 VI. 4 11 7 4 16 14 4 10 9
 VII. 10 2 16 16 2 3 4 4 17
 VIII. 4 6 15 2 7 4 10 4

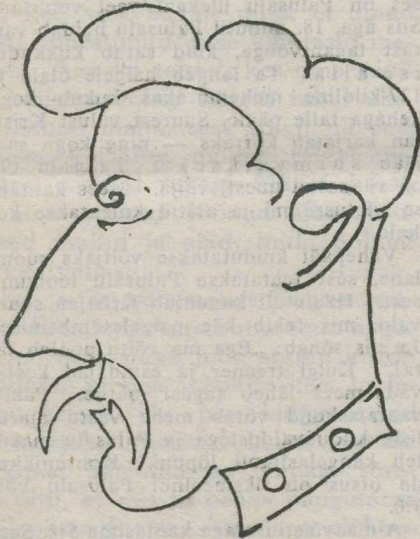
Sõnade tähendused on järgmised:

- I. Eesti rahvuslik suurteos.
 II. Eesti kaitseliidu juhte.
 III. Riik Euroopas.
 IV. Jaapani paremaid sportlasi.
 V. Linn Eestis.
 VI. Eesti kunstnik.
 VII. Eesti parim purilendur.
 VIII. Klaasitööstus Eestis.

Õigel lahendusel saame ülalt alla lugedes omaaegse kuulsaima Eesti sportlase.

H. Joonuks, 14 a.
 V.-Maarja

KUI VANA? (3 punkti)

Selle sõjaväelase vanus on tema näost lugeda. Kui vana ta on?

3 TEOST NOORTELE (5 punkti)

A, a, a, d, e, e, h, i, i, i, l, l, l, m, m, m, o, o, p, s, s, t, t, t, v, v, u, u.

Neist tähtedest koostada Lutsu', Janno' ja Ollik-Andevei' teosed! Punktide kohale asetada kaashäälikud ja kriipsude asemele täishäälikud!

- I.
 II.
 III.

Tänaudhinnad:

1. E. S. Thompson — „Loomkangelased“
2. Puusepp — „Etteütlisti“
3. Abdulla — „Vikerkaar“

„ÕPILASLEHE“ NR. 20 ILMUNUD MÖISTATUSTE LAHENDEID:

68.

Lahendusi palju.

69.

Näitushoones tuleb liikuda seinääri mööda, siis on ju lahendus kerge.

70.

Alla: 1. kondor, 2. Osvald, 3. Altona. Paremale: 4. Loosalu, 5. Rolland.

ÕIGESTI LAHENDAJAD: (Nr. 20)

H. Aia — 3×10 p., E. Brenner — 10 p., A. Ellermaa — 10 p., I. Grigorjev — 10 p., A. Haug — 2×10 p., K. Hendrikson — 10 p., H. Hiienurm — 10 p., K. Jakobsoo — 12 p., A. Juurma — 10 p., H. Kalberg — 12 p., K. Kaljusto — 11×10 p., K. Kangro — 12 p., R. Kapmann — 10 p., T. Karma — 10 p., H. Kashan — 10 p., A. Kiho — 10 p., O. Kivistik — 10 p., A. Kopelmann — 10 p., H. Kutsar — 12 p., E. Muna — 12 p., E. Mänd — 10 p., H. Nagel — 10 p., J. Nagel — 10 p., E. Noortauts — 10 p., J. Pihlak — 10 p., H. Pihlaste — 2×12 p., L. Reiman — 4×10 p., G. Riik — 10 p., V. Roode — 10 p., I. Soo — 12 p., E. Sula — 10 p., O. Tammer — 10 p., A. Tõnts — 10 p., Ü. Uustalu — 12 p.

L. Schasmin — 10 p., U. Vällo — 10 p., A. Priks — 10 p., A. Viira — 10 p., J. Laur — 12 p., H. Kivirähk — 10 p., O. Kallasma — 8×10 p., L. Siirak — 10 p., H. Kustavus — 10 p., E. Tulf — 10 p., S. Tamm — 10 p., H. Kaasikmäe — 10 p., U. Sipp — 10 p., Ü. Uustalu — 12 p., K. Alaküla — 12 p., H. Kruus — 12 p., T. Läänmäe — 12 p., A. Erm — 10 p., E. Käiro — 10 p., H. Mikkov — 10 p., I. Urg — 10 p., H. Pihlapuu — 10 p., V. Saarepuu — 10 p., K. Asser — 10 p., Ü. Laur — 10 p., J. Pedoson — 6×10 p., E. Kiudorf — 3×12 p., H. Kasela — 10 p., U. Kärt — 10 p., J. Umik — 10 p., V. Jefimov — 15×12 p., A. Pruel — 10 p., L. Türkson — 10 p., H. Kivi — 4×10 p., G. Kallas — 10 p., L. Seep — 10 p., E. Adanson — 10 p., H. Mällo — 10 p., O. Mäelo — 10 p., H. Hannus — 10 p., B. Lipand — 10 p., E. Vips — 10 p., V. Ruljan — 10 p., A. Tali — 10 p., H. Jänes — 10 p., K. Lepik — 10 p., K. Summer — 10 p., H. Kaiv — 10 p., T. Kalur — 10 p., V. Nerer — 10 p., B. Lepik — 10 p., V. Ambus — 2×10 p., J. Torni — 10 p., E. Zirk — 10 p., A. Saar — 10 p., A. Retsnik — 10 p., I. Kivistik — 10 p., K. Noole — 10 p.

NEIL VEDAS: Nr. 20

1. E. Kiudorf — „Kui loodus kutsub“
2. V. Jefimov — „Näkingeiu“
3. V. Roode — „Kille ja Kalle“

AITA NAERDA

Endel Jaagus, 12 a.
 Keila-Ohtu

N.

PRILLID...

Keegi raha-ahne mees öelnud oma naisele:

„Kuule, Laine, räägitakse, et prillid suurendavad esemeid (näiteks tähti), meil on see siga ka väike, ostame õige prillid, ehk teevad meie seagi suuremaks!“

E. Jaagus

N.

Keila-Ohtu

KOOLIS

Õpetaja: „Kes teab, missugune kooluloom on kõige kahjulikum?“
 Mäidu tõstab käe.

Õpetaja: „Vasta, Mäidu.“

Mäidu: „Kirbud, need hullud loomad ei lase öösigi magada.“

Endel Pae, 11 a.

N.

Keila-Ohtu

KUIDAS RÄTSEP LIHAKAUSI KÄTTE SAI

Rätsep olnud peres tööl. Ühel päeval toodud rätsepale lõunaks suppi, lihakausi aga pannud perenaine ahju otsa.

Rätsepal ei taha supp hästi maitseta. Tahaks liha, aga liha pole laual.

„Ma nägin täna öösi hunt! unes!“ lausub viimaks rätsep.

„Kui kaugel oli?“ küsib perenaine.

„Aiva ligidal,“ vastab rätsep, „nii ligidal, nagu see lihakauss sääli kerise otsal.“

„Ei aidanud perenaisel muud, kui tõi kausi rätsepa kätte.“

VIISAKAS VARAS

Keegi mees läks pühapäeval maale jalutama. Oma kallihinnalist suvimantlit kandis ta käel. Lõpuks tundis, et see on siiski üleliigne ja riputas mantli lähedal asuvalle plangule. Siis võttis taskust nimekaardi ja kirjutas sellele:

„Mitte puudutada; olen rõugehaige!“

Paari tunni pärast tuli ühepäeva-suvitaja kohale, kus pidi ta palitu olema. Leidis ainult visiitkaardi, millele tema hoiatuse alla oli kirjutatud:

„Tänan ülikuu eest; mul on juba ükskord rõuged olnud.“

VAARTSEEBIKS KUJUNENUDI!

Toimetuse ja talituse: Tartus, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. Tallinna abitalitus: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19. telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toimetaja: M. Nurmik. Tegevtoimetaja ja talitusjuht: E. Tõnismäe. Väljaandja: Tartumaa Opetajate Liit. „Opilasleht“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Aadressimuutmine 15 s. Kuulutuse hind: lehe ees 15 s. mm, mujal 5 s. mm. Trükikoda J. Mällo, Rüütli 4, Tartus.